

บทที่ 2

ผลงานวิจัยและงานเขียนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

มีผู้ศึกษาสภาพการดำเนินงานของ ช.ก.ท. อยู่หลายท่าน เช่น พลธีร์ ทองสา (2527 : บทคัดย่อ) ศึกษาการก่อตั้งชุมนุมเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยระดับท้องถิ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่าความสัมฤทธิ์ผลในการดำเนินงานที่ผ่านมามีอยู่ในระดับปานกลาง ความพึงพอใจในการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลางแต่การดำเนินงาน ยังขาดการวางแผนระยะยาวและไม่ต่อเนื่อง สุรพงษ์ กุศลกุลวัฒน์ (2522 : 55, 64) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกษตรที่มีผลต่อการดำเนินงานของ ช.ก.ท. ทั่วประเทศ พบว่า ทั้งผู้บริหารและอาจารย์เกษตรเห็นว่า ช.ก.ท. มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนที่เปิดสอนวิชาเกษตรกรรมจำเป็นต้องจัดกิจกรรม ช.ก.ท. โดยมีความจำเป็นที่จะต้องให้อาจารย์เกษตรเป็นผู้วางแผนกิจกรรม ช.ก.ท.

สภาพการจัดการเรียนการสอนวิชาเกษตรกรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับ ช.ก.ท. มีผู้ศึกษาไว้เช่น สุมาลี กุลประติษฐ์ (2525 : 131) ศึกษาที่เขตการศึกษา 7 พบว่า นักเรียนที่เรียนวิชาเกษตรกรรมเกือบครึ่งหนึ่งเป็นสมาชิก ช.ก.ท. ทิพย์วรรณ สนะพันธุ์ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาในเขตการศึกษา 8 พบว่า การจัดกิจกรรม ช.ก.ท. โรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้นักเรียนฝึกทักษะทางด้านพืช ส่วนด้านอื่นจัดทำไม่มากนัก ประเสริฐ ตันจงนาวิน (2529 : บทคัดย่อ) ศึกษาในเขตการศึกษา 12 พบว่า การจัดกิจกรรม ช.ก.ท. จะเน้นการฝึกลักษณะการเป็นผู้นำและการทำงานร่วมกัน

เกี่ยวกับอาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทในการดำเนินงานกิจกรรม ช.ก.ท. มี การศึกษาของ พลธีร์ ทองสา (2522 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาในเขตการศึกษา 1 พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษามีจำนวนน้อย มีชั่วโมงสอนมาก มีประสบการณ์การสอนเฉลี่ย 6 ปี เคยผ่านการอบรมที่ปรึกษา ช.ก.ท. และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง ช.ก.ท. อยู่ในระดับมาก ทิพย์-วรรณ สนะพันธุ์ (2527 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาในเขตการศึกษา 8 พบว่า อาจารย์เกษตรมี

จำนวนน้อยต้องรับผิดชอบการสอนนักเรียนเป็นจำนวนมาก บางคนต้องสอนวิชาอื่นด้วยจึงไม่พร้อมในการออกไปนิเทศโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศของสมาชิก ช.ก.ท. สุรพงษ์ คู-สกุลวัฒน์ (2522 : 64) ได้สำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารและอาจารย์เกษตรที่มีผลต่อการดำเนินงานของ ช.ก.ท. ทั่วประเทศ พบว่า อาจารย์เกษตรส่วนใหญ่ยังมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ ช.ก.ท. ไม่มากนัก จึงควรมีการฝึกอบรมให้แก่อาจารย์เกษตรเกี่ยวกับวิธีการดำเนินงานโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ นอกจากนี้จำนวนอาจารย์เกษตรมีไม่เพียงพอ มนตรี อุตมะ (2531 : 12) ได้ศึกษาเจตคติของอาจารย์ที่ปรึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรม ช.ก.ท. ในจังหวัดเชียงใหม่พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาส่วนมากเป็นเพศชาย การศึกษาส่วนมากจะอยู่ในระดับปริญญาตรี การรับรู้ในกิจกรรม ช.ก.ท. อยู่ในระดับที่ดี อีกทั้งมีเจตคติ (attitude) ที่ดีต่อ ช.ก.ท.

การศึกษาเกี่ยวกับผู้ปกครองของสมาชิก ช.ก.ท. ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทในการทำกิจกรรม ช.ก.ท. ของสมาชิก ช.ก.ท. โดย มนตรี อุตมะ (2531 : 48, 76) ศึกษาเจตคติของอาจารย์ที่ปรึกษา สมาชิก และผู้ปกครองที่มีต่อการจัดกิจกรรม ช.ก.ท. ศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สภาพความเป็นอยู่ของผู้ปกครองส่วนมากอยู่ในระดับดี มีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรม ช.ก.ท. โดยผู้ปกครองมีความเห็นชอบด้วยกับกิจกรรมที่จัดขึ้นและพร้อมที่จะสนับสนุนให้สมาชิก ช.ก.ท. ได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างเต็มที่ และการศึกษาถึงผู้ปกครองในเขตการศึกษา 1 ของ พลธีร์ ทองสา (2527 : บทคัดย่อ) พบว่า ผู้ปกครองของสมาชิกมีฐานะค่อนข้างยากจน ทำให้การทำโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศของสมาชิกประสบปัญหา

สมาชิก ช.ก.ท. เป็นบุคคลเป้าหมายของชุมนุมเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทย ได้มีผู้ศึกษาเช่น มนตรี อุตมะ (2531 : 70, 83, 86) พบว่า สมาชิก ช.ก.ท. มีการคล้อยตามบรรทัดฐานของกลุ่มในระดับสูง มีความมุ่งมั่นในชีวิตที่จะให้ชีวิตในครอบครัวมีความสุขอยู่ในระดับสูงมาก การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของสมาชิก ช.ก.ท. มีอิทธิพลต่อเจตคติของสมาชิก

งานเขียนที่เกี่ยวข้องกับชุมนุมเกษตรกรในอนาคตแห่งประเทศไทยมีการกล่าวถึงไว้มาก เช่น จิตรวรัตน์ โพนิมาณะกะ (2523 : 3) กล่าวว่า กิจกรรมหมายถึงกิจกรรมประเภท

ที่จัดและดำเนินการโดยนักเรียน ภายใต้การดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรมเหล่านี้ไม่เกี่ยวข้องกับวิชาการโดยตรง ไม่มีการคิดหน่วยกิต แต่เป็นกิจกรรมเสริมความถนัด ความสนใจ ความรู้ ความบันเทิง การเข้าร่วมกิจกรรมเป็นไปตามความสมัครใจ กระทรวงศึกษาธิการ (2528 : 13) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมนักเรียน ว่าเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างกว้างขวาง นอกเหนือจากหลักสูตรที่กำหนดเนื้อหาไว้ วิจิตร วรุตบาง-กูร (_____ : 187) ได้กล่าวถึงคุณค่าและประโยชน์ของกิจกรรมนักเรียนที่มีต่อนักเรียนดังนี้

1. ส่งเสริมความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ในเด็ก
2. เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกและแสดงความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่
3. ค้นหาและฝึกฝนลักษณะของการเป็นผู้นำที่แอบแฝงอยู่ในตัวเด็กให้เด่นชัดขึ้น
4. เปิดโอกาสให้เด็กใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น
5. เปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการทำตนเป็นพลเมืองดี

จุไร สียากาศ [อ้างโดย กระทรวงศึกษาธิการ (2528 : 18)] ได้เห็นนโยบายและแนวคิดในการจัดกิจกรรมในฐานะรองอธิบดีกรมสามัญศึกษา ในการสัมมนาครูหัวหน้าหมวดวิชากิจกรรมโรงเรียนส่วนกลาง ดังนี้

1. ในการจัดกิจกรรมนั้น ควรให้เด็กเลือกเข้ากิจกรรมตามความถนัด ความสนใจต่าง ๆ ไม่เป็นการบังคับ (ตามระเบียบฯ บังคับให้นักเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมแต่ไม่บังคับว่าต้องร่วมกิจกรรมอะไร)

2. ไม่ควรนำคะแนนมาใช้ในการจัดกิจกรรมหรือนำมาเป็นสิ่งขู่ขู่ ควรนำสิ่งอื่นที่ไม่ใช่คะแนนเป็นสิ่งเร้า เช่น จัดกิจกรรมให้มีความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เน้นให้เห็นคุณค่าและประโยชน์ที่นักเรียนจะได้รับกิจกรรมช่วยพัฒนาตนเองให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม และสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้ดี

3. การจัดกิจกรรมเป็นเรื่องของนักเรียนจริง ๆ เป็นลักษณะการจัดให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง คือให้เด็กจัดการเอง วางแผนเอง แต่ระยะที่เด็กไม่สามารถดำเนินการได้เอง ครูจึงจำเป็นต้องโอบอุ้มคอยชี้แนะเป็นที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือให้เด็กจัดกิจกรรมอยู่ในกรอบประเพณีไม่ออกนอกเส้นทาง

4. การจัดกิจกรรมทุกประเภทต้องมีกติกา มีระเบียบข้อบังคับ เพื่อเป็นแนวทางให้เด็กดำเนินการได้อย่างถูกต้อง

กระทรวงศึกษาธิการ (2528 : 15) แยกแยะการจัดกิจกรรมนักเรียนเป็น 2 แนวทางคือครูเป็นศูนย์กลางและนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2525 : 12) ได้ศึกษาสภาพการจัดกิจกรรม พบว่า ส่วนมากในโรงเรียนจะเป็นผู้กำหนดกิจกรรมให้นักเรียนเลือก ทั้งนี้เพราะความสะดวกและประหยัดในแง่ของการบริหารโรงเรียน และมีโรงเรียนส่วนน้อยที่กำหนดกิจกรรมแล้วบังคับให้นักเรียนเข้าร่วม หรือให้นักเรียนจัดกิจกรรมได้เองตามความสนใจ ซึ่งมีผลตามมา คือครูและนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรมเท่าที่ควร ประสิทธิ์ คำภูแสน (2519 : 21) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของ ช.ก.ท. ดังนี้

1. เสริมความสามารถในการเป็นผู้นำทางการเกษตร
2. ฝึกฝนให้เป็นพลเมืองดีและมีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
3. สร้างความมั่นใจในการประกอบอาชีพเกษตร
4. ส่งเสริมการหารายได้จากโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ
5. ส่งเสริมการรู้จักการออมทรัพย์และการลงทุนที่ดี
6. ส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะตามหลักประชาธิปไตย
7. สร้างสรรค์ความซื่อซึ้งและความรักชีวิตในชนบท
8. ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพิเศษ เช่น การประกวดตัดสินทักษะหรือแสดงความสามารถทางการเกษตร

สุรพล สงวนศรี [อ้างโดยนิยม ศรีนพรัตน์ (2518 : 26)] ได้แปลคติพจน์ขององค์การเกษตรในอนาคตแห่งอเมริกาเป็นภาษาไทย แล้วให้กวีได้แต่งเป็นบทกลอนได้นำมาใช้เป็นคติพจน์ของ ช.ก.ท. ดังนี้

Learning to do
Doing to learn
Earning to live
Living to serve

เราเรียนรู้ด้วยงานการฝึกหัด
เราปฏิบัติเพื่อหวังทางศึกษา
หารายได้เพื่อชีวิตวัฒนา
ใช้วิชาบริการงานสังคม

กรมสามัญศึกษา [อ้างโดย หน่วยศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา 8 (2528 : 1)] ได้กำหนดหลักการของ ช.ก.ท. ไว้ดังนี้

1. ช.ก.ท. เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเกษตรตามนโยบายของรัฐ ตามแผนการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2520 ซึ่งปรากฏอยู่ในหมวด 2 ที่มุ่งความสามารถทางด้านการเกษตร
2. ช.ก.ท. เป็นเครื่องมือทางการศึกษาที่จะช่วยและเร่งเร้าให้เยาวชนที่มีอายุระหว่าง 12-18 ปี ตื่นตัวและสนใจ มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตร ซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนไทย เป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม
3. ช.ก.ท. เปิดให้สมาชิกได้แสดงออกถึงความสามารถในการเป็นผู้นำทางการเกษตร สาธิตการประกวดตัดต้นลักษณะต่าง ๆ และอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะตามหลักของประชาธิปไตย
4. ช.ก.ท. มุ่งให้สมาชิกมีรายได้ในระหว่างเรียน จากการกระทำโครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ ซึ่งก่อให้เกิดประสบการณ์ตรงคือ ความสามารถในการคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น
5. ช.ก.ท. เป็นกลุ่มพลังในการผลิต และจำหน่ายในรูปการสหกรณ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ตนเองในการประกอบอาชีพ
6. ช.ก.ท. จะเป็นการแก้ปัญหาในการว่างงานในอนาคตเพราะประชากรเพิ่มขึ้นจึงต้องผลิตอาหารให้เพียงพอกับความต้องการ โดยการเพิ่มผลผลิตต่อหน่วยให้สูงขึ้น ซึ่งจำเป็นต้องใช้ ผู้ที่ผ่านการฝึกฝนการเกษตรมาเป็นอย่างดี
7. ช.ก.ท. จะเป็นการผลิตเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความสามารถไปทดแทนเกษตรกรรุ่นเก่า ซึ่งนับวันจะหมดไป

ประสิทธิ์ คำภีร์ (2522 : 43) ได้อธิบายกิจกรรมหลักที่สำคัญของ ช.ก.ท. ว่าประกอบด้วย

1. โครงการเกษตรภายใต้การนิเทศ เป็นกิจกรรมที่ให้สมาชิกไปปฏิบัติกิจกรรมทางด้านการเกษตรที่บ้านของสมาชิกหรือที่โรงเรียนตามความเหมาะสม
2. โครงการปฏิบัติงานร่วมกัน เป็นกิจกรรมที่ให้สมาชิกได้ร่วมกันทำงานเป็นหมู่คณะโดยมีการวางแผนงาน

3. โครงการบริการชุมชนเป็นกิจกรรมที่ให้สมาชิกได้ทำงานในด้านการบริการชุมชนที่มีประโยชน์
4. โครงการฝึกความเป็นผู้นำเป็นกิจกรรมที่ให้สมาชิก ช.ก.ท. ได้มีการฝึกลักษณะความเป็นผู้นำ เช่น การฝึกพูดในที่ชุมชน การฝึก การอภิปราย ฯลฯ
5. โครงการหารายได้และออมทรัพย์เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้สมาชิกหารายได้จากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ฝึกให้สมาชิกมีการออมทรัพย์
6. โครงการฝึกการประชุมเป็นกิจกรรมที่ฝึกให้สมาชิกได้รู้จักการประชุมแบบสภาตามหลักประชาธิปไตย
7. โครงการการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ฝึกให้สมาชิกได้มีการเฝ้าหาความรู้ต่าง ๆ ในด้านการเกษตร เช่น จากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่
8. โครงการนันทนาการเป็นกิจกรรมที่ฝึกให้สมาชิก ช.ก.ท. ได้มีความกล้าในการแสดงออกต่อหน้าสาธารณชน และมีความสนุกสนานผ่อนคลายอารมณ์
9. โครงการประชาสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่ฝึกให้สมาชิก ช.ก.ท. ได้รู้จักวิธีการประชาสัมพันธ์เพื่อที่จะได้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม
10. โครงการร่วมประชุม ช.ก.ท. ระดับท้องถิ่น ระดับเขต ระดับชาติ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้สมาชิก ช.ก.ท. ได้มีความรู้ข่าวต่าง ๆ ในด้านการเกษตรแผนใหม่ ได้มีความสัมพันธ์กับสมาชิก ช.ก.ท. หน่วยอื่น ๆ และได้เสนอผลงาน ของตนเองทางด้านการเกษตร